

Sygn. akt III AUa 2282/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewa Piotrowska (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Zbigniew Gwizdak
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. P. (K. P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 3 września 2012 r. sygn. akt X U 1884/12

oddala apelację.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA Z. Gwizdak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2282/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3.09.2012r. w sprawie X U 1884/12 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił decyzję ZUS Oddz.

w C. z dnia 18.06.2012r. i przyznał ubezpieczonemu K. P. prawo do emerytury począwszy od dnia(...).

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał, że zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury w wieku obniżonym z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdzając, że na dzień 1.01.1999r. ubezpieczony wykazał 27 lat, 11 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 8 miesięcy i 6 dni pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji podnosząc, że po upadku jego dawnego pracodawcy Huty (...) otrzymał zasiłek przedemerytalny i zapewniono go, że po ukończeniu 60 lat będzie miał prawo do emerytury.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 8.06.2012r. ubezpieczony K. P., urodzony (...), zgłosił w organie rentowym wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury na mocy art.184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.).

Organ rentowy uznał, iż na dzień 1.01.1999r. ubezpieczony udokumentował 26 lat, 10 miesięcy i 2 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 9 dni okresów nieskładkowych, ogółem 27 lat, 11 miesięcy i 11 dni, a także 14 lat, 8 miesięcy i 6 dni okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Do okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył wnioskodawcy następujące okresy:

1. od 10.07.1970r. do 16.09.1971r. - tj. okres zatrudnienia w Zakładach (...) w G. na stanowisku - pomocnika tokarza (k.11 a.r.),
2. od 23.01.1974r. do 31.08.1974r. -tj. okres zatrudnienia w Hucie (...) na stanowisku drugiego wytapiacza (k.13 i 23 a.r.),
3. od 23.01.1985r. - 31.12.1998r. - okres zatrudnienia w Hucie (...) na stanowisku operatora suwnicy manipulacyjno-transportowej, piecowego nagrzewania wsadu - nagrzewacza, pierwszego i drugiego walcownika (k.23 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach a.r.).

Organ rentowy z tego okresu pracy ubezpieczonego wyłączył okresy pobierania przez niego zasiłków chorobowych od dnia 14.11.1991r. w liczbie - 1 rok, 1 miesiąc i 9 dni (k.15 a.e.), kierując się art.32 ust.1a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) - czyli okresy niewykonywania pracy, za które ubezpieczony po dniu 14.11.1991r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Stosownie do artykułu 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 (ust.1), przy czym emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust.2).

Przepis art.32 ustawy o FUS stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed 1.01.1949r. zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 pkt 1, czyli w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn (ust.1). Na mocy art.46 cytowanej ustawy przepis ten ma zastosowanie także do osób urodzonych po dniu 31.12.1948r., a przed 1.01.1969r. Dla celów ustalenia uprawnień do tej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia (art.32 ust.2). Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art.32 ust.4). Zachowują w tym zakresie moc prawną przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43), w szczególności § 2 ust.1 rozporządzenia stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu

są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, § 4 - 8 określające wiek emerytalny i okres wykonywania prac w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załączniki do rozporządzenia.

Wedle § 4 cytowanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ⁽⁷⁾ (skreślony),
- 3) Ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Istotą sporu w niniejszej sprawie jest wyjaśnienie wzajemnej relacji przepisów art.184 i art.32 ust.1a ustawy o FUS.

Sąd I instancji podkreślił, że tym zagadnieniem prawnym zajmował się Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie III AUa 645/11 stwierdzając, że przepis art.184 ustawy w sposób odrębny i szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1.01.1999r. - legitymowali się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okresem składkowym

i nieskładkowym, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32. W konsekwencji Sąd Apelacyjny przyjął, że organ rentowy błędnie uznał, że okresy niewykonywania przez ubezpieczonych pracy wskutek czasowej niezdolności do pracy, za które pobrali oni wynagrodzenie za czas choroby lub zasiłek chorobowy, przypadające w okresie świadczenia pracy w szczególnych warunkach przed dniem 1.01.1999r., podlegają wyłączeniu z tego kwalifikowanego okresu pracy.

Po doliczeniu wyżej wskazanych okresów w ilości 1 roku, 1 miesiąca i 9 dni - do okresów pracy w warunkach szczególnych uznanych przez organ rentowy Sąd stwierdza, że ubezpieczony posiada co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Apelację złożył organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego:

- art. 32 ust. 1a w zw. z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14.11.1991r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,

a w konsekwencji przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym pomimo niewykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wyraził pogląd, że ubezpieczony osiągnął wiek uprawniający do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o FUS w zw.

z art. 32 tej ustawy, a zatem ocena zasadności jego roszczeń winna być dokonana

z uwzględnieniem stanu prawnego obowiązującego w dacie spełnienia warunku obniżonego wieku emerytalnego. W związku z powyższym nie można zaliczyć do okresów pracy

w warunkach szczególnych okresów niewykonywania pracy, za które ubezpieczony po dniu 14 listopada 1991r. otrzymał zasiłki chorobowe, a zatem nie została spełniona przesłanka

15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie jako bezpodstawnej. Ubezpieczony podniósł, że zmiany wprowadzone do ustawy o emeryturach i rentach z FUS od dnia 20.04.2004r. prowadzą do naruszenia praw nabytych.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu sprawy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego podlega oddaleniu.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był niesporny. Przedmiotem sporu był problem prawny, czy art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009/153/1227 ze zm.) stanowi samodzielną podstawę prawną nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, co do przesłanki stażu pracy

w warunkach szczególnych, która musi zostać spełniona na dzień 1 stycznia 1999r., a zatem, czy zmiana przepisu art.

32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązująca od 1 lipca 2004r. powoduje konieczność ponownego ustalania stażu pracy w warunkach szczególnych do wyznaczonej przez ustawodawcę daty z odliczeniem z tego stażu okresów pobierania świadczeń chorobowych lub wynagrodzeń z tytułu nieświadczenia pracy.

Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny powyższej kwestii. W tezie wyroku z dnia 18.05.2012r. sygn. akt III UK 99/11 (LEX nr 1227139) Sąd Najwyższy odnosząc się do tego problemu stwierdził:

Osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 u.e.r.f.u.s. wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2004r. Sytuacja osób wymienionych w art. 184 ustawy, opisywana jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe.

Sąd Apelacyjny w obecnym składzie, podzielając w pełni to stanowisko prawne, zwraca uwagę, że jest ono powszechnie aprobowane w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych (patrz np.: wyrok SA w Lublinie z 4.10.2012r. III AUa 789/12 LEX nr 1223282, wyrok SA w Katowicach z dnia 13.11.2012r. III AUa 181/12 LEX nr 1236489, wyrok SA w Łodzi z dnia 13.09.2012r. III AUa 17/12, wyrok SA w Białymstoku z dnia 22.01.2013r. III AUa 997/12), a zatem można je uznać za utrwalone.

Słusznie zauważył w apelacji ubezpieczony, że zastosowanie wykładni organu rentowego wobec treści przepisu art. 184 omawianej ustawy naruszałoby zasadę ochrony praw nabytych.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok jest w pełni zgodny ze stanem faktycznym i prawnym niniejszej sprawy, a zatem orzekł jak w sentencji na mocy przepisu art. 385 kpc.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA Z. Gwizdak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM